

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ІНОЗЕМНІ МОВИ

У СУЧАСНОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ

16-17 КВІТНЯ
2026

- ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
- ХЕРСОНСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ

ХЕРСОН-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ 2026

УДК 81'243
I 67

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Херсонського національного технічного університету
(протокол № 5 від 24 квітня 2026 року)

Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі: збірник наукових праць за матеріалами XVII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції / за наук. ред. Лебедєвої А.В., Якушенко І.О., Стеценко Н.М., Петренко Є.М., Богдан Ю.Б. : Херсон, Хмельницький: Херсонський національний технічний університет, 2026. 373 с. – Мови: укр., англ., нім.

У збірнику представлені матеріали доповідей здобувачів вищої освіти і молодих науковців на XVII Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі», яка проходила 16–17 квітня 2026 року на факультеті міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ.

У доповідях особлива увага приділяється проблемам розвитку та функціонування мовних систем, питанням теорії і практики перекладу, мовній картині світу в аспекті професійної комунікації.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

ЛЕБЕДЄВА Аеліта Володимирівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ, КООРДИНАТОР КОНФЕРЕНЦІЇ:

ЯКУШЕНКО Інна Олександрівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

СТЕЦЕНКО Наталя Миколаївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ЛІПШИЦЬ Лариса Володимирівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри англійської мови в судноводінні ХДМА

МАЗУР Олена Вікторівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура ЛНУ імені Івана Франка

ПЕТРЕНКО Євгенія Миколаївна – докторка філософії з філології, старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

БОГДАН Юлія Брониславівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ЧЛЕНИ ПРОГРАМНОГО ОРГКОМІТЕТУ:

КІЩЕНКО Юлія Володимирівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова ХДУ

ОГОРОДНИК Наталя Євгеніївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри англійської мови в судновій енергетиці ХДМА

КУДРЯВЦЕВА Валентина Федорівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри англійської мови в судноводінні ХДМА

ЛІТКОВА Олександра Іванівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри англійської мови в судновій енергетиці ХДМА

БАЙША Кіра Миколаївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ПОДВОЙСЬКА Оксана Володимирівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

СТЕЦЕНКО Дар'я Володимирівна – докторка філософії з філології, старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ПРИХОДЬКО Олена Олександрівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ПОНОМАРЕНКО Лариса Валентинівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

СКУБАНОВИЧ Олександра Валеріївна – старша лаборантка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.

Ніколаєва Д.-Н.С., здобувачка
Головацька Ю.Б., д. пед. н., доцентка
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР ТА СКОРОЧЕНЬ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ ЗМІ

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, поглиблення глобалізаційних процесів та необхідність миттєвого обміну величезними масивами даних призвели до суттєвих трансформацій у мовній картині світу. Одним із найяскравіших і найпомітніших проявів цих безпрецедентних змін є експоненційне зростання кількості абревіатур, ініціалізмів та різноманітних скорочень у текстах засобів масової інформації. Абревіація, будучи давнім лінгвістичним феноменом та невід'ємною частиною словотворчої системи будь-якої розвиненої мови, набула сьогодні глобальних масштабів, ставши своєрідним маркером сучасної цифрової епохи. У контексті інтенсивного англomовного медіадискурсу скорочення виконують не лише утилітарну функцію лінгвістичної компресії тексту, заощаджуючи дорогоцінний час реципієнта та простір на цифрових чи друкованих платформах, але й діють як надзвичайно потужні когнітивні маркери. Вони організують складну архітектуру інформаційного повідомлення, привертають увагу до ключових концептів та створюють специфічний ритм сприйняття новинного матеріалу.

Для глибокого розуміння проблематики перекладу необхідно спиратися на солідну теоретичну базу. У сучасній лінгвістиці прийнято розрізняти кілька основних типів скорочень: ініціалізми, які вимовляються по літерах (наприклад, BBC, CNN, FBI); акроніми, що функціонують і вимовляються як повноцінні слова, підпорядковуючись фонологічним правилам мови (наприклад, NATO, NASA, UNESCO); усічення та гібридні форми [1, с. 118]. Проте в турбулентному медійному середовищі межі між цими суворими класифікаційними категоріями часто нівелюються.

У фундаментальних працях з перекладознавства, зокрема в роботах В. І. Карабана, присвячених перекладу англійської наукової і технічної літератури, детально розглядаються граматичні, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі, пов'язані з передачею абревіатур [2, с. 9]. Згідно з його дослідженнями, переклад неоднозначних слів та вибір варіантного відповідника є одними з найскладніших етапів

транслятологічного процесу, адже вони вимагають застосування таких прийомів, як транскодування або калькування, з урахуванням норм цільової мови.

Аналіз англomовного медіадискурсу на базі новинних порталів, таких як BBC News та CNN, з використанням моделі перекладу Мони Бейкер (яка фокусується на трьох рівнях тексту: структурі, продукуванні та розумінні), переконливо доводить, що перекладачі стикаються з унікальними викликами, зумовленими лінгвістичними та культурними бар'єрами [3, с. 524]. Для подолання цих бар'єрів розробляються складні семантичні моделі.

Дослідження перекладу англійських лексикалізованих конструкцій у заголовках української служби BBC News Ukraine виявило, що переклад здійснюється за чотирма основними семантичними моделями: реперспективізація, генералізація значення, специфікація значення та грамадикалізація [4, с. 41]. Ця теоретична рамка є надзвичайно важливою для розуміння когнітивних механізмів перекладу.

У процесі трансляції англomовних медійних абревіатур українською мовою перекладачі неминуче стикаються з різними рівнями лінгвістичної нееквівалентності. Прагматика новинних заголовків ускладнює ці структурні проблеми. Заголовок є «очима» новини; його головна мета – резюмувати основний зміст максимально стислою мовою, привернути увагу та стимулювати бажання прочитати повний текст. Для досягнення цієї мети заголовки повинні бути лаконічними, яскравими та привабливими. Абревіатури є ідеальним інструментом забезпечення такої компресії. Використовуючи абревіатуру в заголовку, автор покладається на механізм прагматичної пресупозиції – припущення про те, що читач уже володіє необхідними фоновими знаннями для миттєвого розкодування повідомлення. Проте те, що є очевидним пресупозитивним знанням для споживача британського чи американського контенту, може бути повністю відсутнім у когнітивній базі українського читача. Якщо перекладач сліпо зберігає оригінальну форму без експлікації, комунікативний акт зазнає невдачі.

Для всебічного та глибокого розуміння природи сучасних абревіатур доцільно провести їх класифікацію за ключовими тематичними кластерами. Аналіз публікацій провідних видань (CNN, BBC, The Guardian, Reuters, Al Jazeera) за період 2024–2026 років дозволяє виокремити чотири домінуючі сфери, які генерують найбільшу кількість лексичних інновацій: політичний та геоeкономічний дискурс; екологія та сталий розвиток; технології та штучний інтелект; а також інтеграція молодіжного інтернет-сленгу у професійну журналістику.

Політичні події, виборчі кампанії та глобальні геополітичні кризи є традиційно потужними каталізаторами утворення нових абревіатур. Класичні акроніми, які десятиліттями функціонують у політичному просторі США, такі як POTUS (President of the United States), MAGA (Make America Great Again) та GOP (Grand Old Party), вже мають відпрацьовані алгоритми перекладу або транслітерації в українських ЗМІ. Однак новітні політичні утворення вимагають значно глибшого аналізу через свою іронічну, ідеологічну або маніпулятивну природу.

Одним із найрезонансніших прикладів 2025-2026 років став акронім TACO, який розшифровується як «Trump Always Chickens Out» (Трамп завжди дає задню/лякається). Цей термін має цікаву етимологію. Спочатку він виник у фінансовому середовищі Волл-стріт для позначення специфічної торгової стратегії («TACO trade»). Інвестори купували акції за заниженими цінами після того, як адміністрація США оголошувала про запровадження нових мит, що викликало паніку на ринках, а потім продавали їх із прибутком, коли президент відкладав або скасовував ці мита. У 2026 році цей економічний термін мігрував у зовнішньополітичний словник медіа, де почав використовуватися для опису нереалізованих загроз у сфері міжнародних відносин (наприклад, погрози щодо анексії Гренландії або жорстких дій проти Китаю).

Переклад абревіатури TACO українською мовою становить надзвичайно складне герменевтичне завдання. З одного боку, форма акроніма створює гумористичну асоціацію з популярною мексиканською стравою, що додає саркастичного забарвлення тексту. З іншого боку, розшифрування вимагає передачі цілої предикативної конструкції з емоційно забарвленим дієсловом «chicken out». Відповідно, українські перекладачі змушені застосовувати описовий підхід, жертвуючи лаконічністю заради передачі змісту (наприклад, «політика відступу від погроз»), або супроводжувати оригінальну транслітерацію розгорнутим коментарем.

Глибокий аналіз актуальних проблем перекладу неможливий без врахування технологічного фактора, зокрема ролі систем машинного перекладу та великих мовних моделей у сучасних ньюзрумах. Згідно з дослідженнями Reuters Institute [5], у 2024-2025 роках частка використання генеративного ШІ стрімко зростає, а медіаіндустрія активно експериментує з автоматизованою транскрипцією та перекладом.

Однак, як свідчать звіти дослідницьких груп, у сфері штучного інтелекту існує колосальна прірва між точністю обробки панівних мов (англійської) та так званих низькоресурсних мов, до яких, з погляду обсягу доступних для тренування ШІ оцифрованих корпусів текстів, у багатьох аспектах все ще належить українська. Оскільки англійська мова становить

понад 50% вебконтенту, моделі ШІ чудово розуміють англійські аббревіатури. Проте при спробі автоматичного перекладу цих аббревіатур українською мовою системи часто генерують так звані «AI Slop» (неякісний, галюцинаторний контент).

Системи ШІ стикаються з нездоланими труднощами у вирішенні проблеми культурних нюансів та мовної багатозначності. Дослідження ефективності ШІ-перекладу міжнародних новин (наприклад, тематичне дослідження в Танзанії) виявило значний відсоток критичних помилок (до 13%), багато з яких стосувалися саме некоректного декодування ініціалізмів. Машинний перекладач може спробувати перекласти кожну літеру акроніма окремо, або сплутати його із загальноживаним словом (наприклад, перекласти аббревіатуру WHO як займенник, або IT як вказівний займенник).

Вичерпний аналіз актуальних проблем перекладу аббревіатур та скорочень в англійських текстах засобів масової інформації дозволяє сформулювати низку концептуальних висновків, які відображають усю глибину та багатогранність досліджуваного феномену.

По-перше, аббревіація у сучасному глобальному медіадискурсі остаточно вийшла за вузькі межі суто морфологічного чи орфографічного явища економії мовних засобів. Сьогодні аббревіатури – це складні, багатосарові лінгвокогнітивні інструменти, які виконують потужну ідеологічну, прагматичну та архітектонічну функції. Перенасиченість сучасного інформаційного простору вимагає використання містких концептуальних маркерів, що здатні передавати максимальні обсяги смислів мінімальною кількістю графічних символів. Для перекладача це означає необхідність глибокого дешифрування не лише словникового значення акроніма, але й його соціального, політичного та емоційного підтексту.

По-друге, переклад англійських медійних аббревіатур українською мовою є безперервним процесом пошуку крихкого компромісу між семантичною точністю та прагматичною адекватністю. Жорсткі рамки новинного формату (зокрема обмеження обсягу заголовків для соціальних мереж або ліміти знаків у субтитрах аудіовізуальних медіа) об'єктивно позбавляють перекладача можливості зловживати розгорнутими описовими конструкціями.

По-третє, аналіз новітнього лексику 2024–2026 років демонструє масову появу гібридних медійних номінацій, які інкапсулюють у собі іронію, сатиру, політичний протест або специфічний сленг молодіжних субкультур (наприклад, резонансні акроніми TACO, FAFO, SMH). Переклад подібних неологізмів категорично виходить за рамки стандартної міжмовної трансформації, перетворюючись на віртуозний процес міжкультурної адаптації.

По-четверте, стрімка інтеграція систем штучного інтелекту та великих мовних моделей у редакційні процеси медіакомпаній безпрецедентно актуалізує проблему контекстуальної дизамбігуації аббревіатур. Нездатність сучасних алгоритмів адекватно обробляти культурні нюанси низькоресурсних мов доводить, що роль людини-перекладача не зменшується, а навпаки, еволюціонує.

Література

1. Hosseinzadeh F. Translation of Abbreviations in International Relations (IR). *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*. 2021. Volume 4, Issue 9. pp. 117-133. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/553880-translation-of-abbreviations-in-internat-a7dfcabd.pdf>
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми: навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2018. 656 с. URL: <https://nk.in.ua/pdf/1684r.pdf>
3. Mehawesh M., AL-Allaw S. M. Challenges in Translation News Headlines: A Case of English Headlines Rendered into Arabic. *World Journal of English Language*. Vol. 14, No. 5. 2024. URL: <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/wjel/article/download/26066/16148>
4. Дейкун О.П. Український переклад англійськомовних лексикалізованих конструкцій (на матеріалі заголовків BBC News та BBC News Україна). *Studia Philologica*. 2024. Випуск 22. С. 30-45. URL: <https://surl.lt/kphxbb>
5. Newman Nic. Journalism and Technology Trends and Predictions 2026. The Reuters Institute for the study of journalism. 2026. 44 p. URL: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2026-01/Trends_and_Predictions_2026.pdf

Новак Х.П., здобувачка
Кравець С.В., к. філос. н., доцентка
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

СУБТИТРУВАННЯ ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ В ПЕРЕКЛАДІ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ

В умовах сьогодення, коли процес модернізації не стоїть на місці, ми спостерігаємо невпинний потік нових ідей та їх практичне втілення. Це все

<i>Дудко Я.І., Ситар Р.А., Львівський національний університет імені Івана Франка</i> «ON THE IMPORTANCE OF REVISION OF WORLD LITERATURE THROUGH A FEMINIST LENS AND THE CONVEYANCE OF FEMINIST UNDERTONES IN UKRAINIAN TRANSLATIONS (AS DEMONSTRATED WITH THE SELECTED WORKS OF EMILY DICKINSON)»	142-145
<i>Ігнат'єва К.В., Лалаян Н.С., Київський національний університет імені Тараса Шевченка</i> «ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НІМЕЦЬКИХ ІНСТРУКЦІЙ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ»	146-149
<i>Кириченко А.Д., Хан О.Г., Херсонський державний університет</i> «ПОНЯТТЯ ТВОРЧОСТІ І КРЕАТИВНОСТІ У ПЕРЕКЛАДІ: МОВОЦЕНТРИЧНИЙ АСПЕКТ»	149-152
<i>Коваленко М.В., Лалаян Н.С., Київський національний університет імені Тараса Шевченка</i> «ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ ЯК ОДИНИЦЬ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ В ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Б. ШЛІНКА “OLGA” ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ)»	153-155
<i>Корнелюк А.В., Тригуб Г.В., Волинський національний університет імені Лесі Українки</i> «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЗДОРОВ'Я ПРИ ПЕРЕКЛАДІ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕКСТІВ»	156-158
<i>Крижановська К.Ф., Якушенко І.О., Херсонський національний технічний університет</i> «ПІСНЯ ЯК СЕМАНТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО ТЕКСТУ: ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ТА ВІДТВОРЕННЯ»	159-161
<i>Крушельницька К.З., Головацька Ю.Б., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i> «ПРИЙОМ ЦІЛІСНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ “БЕЗНІЧ”»	161-163
<i>Кучеренко Д.Ю., Стеценко Д.В., Херсонський національний технічний університет</i> «ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОРСЬКИХ ТЕРМІНІВ У РОМАНІ ГЕРМАНА МЕЛВІЛЛА “МОВУ-ДИСК”»	164-166
<i>Лазаренко А.С., Лебедєва А.В., Херсонський національний технічний університет</i> «ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНИХ МЕДІАТЕКСТІВ)»	167-170
<i>Малинич А.О., Мазур О.В., Львівський національний університет імені Івана Франка</i> «TRANSLATION STRATEGIES FOR ETHNOCULTURAL REALIA IN THE UKRAINIAN DUBBING OF THE SERIES “BOJACK HORSEMAN”»	170-174
<i>Маркута Д.М., Цепенюк Т.О., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i> «МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВІДТВОРЕННЯ МОВНОСТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ У ПЕРЕКЛАДІ»	174-175
<i>Містюк К.Є., Байша К.М., Херсонський національний технічний університет</i> «СПЕЦИФІКА ВИБОРУ ЕКВІВАЛЕНТА ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕРМІНІВ СІНОНІМІВ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ»	176-179
<i>Ніколаєва Д.-Н.С., Головацька Ю.Б. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i> «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР ТА СКОРОЧЕНЬ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ ЗМІ»	179-183